

Sygn. akt V U 813/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2013 roku w Słupsku

odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 2 kwietnia 2013 roku znak (...)

w sprawie **J. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. R. prawo do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 roku numer 153 poz. 1227 ze zm.) od dnia 18 kwietnia 2013 roku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz ubezpieczonego 60 zł (sześćdziesiąt zł) tytułem zwrotu kosztów procesu

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J. R. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 02.04.2013 r., znak (...), odmawiającej prawa do emerytury.

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie art. 24 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez dokonanie błędnego procesu subsumpcji.

Ubezpieczony domagał się uwzględnienia odwołania i zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że zgodnie z art. 24 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje ubezpieczonemu świadczenie emerytalne. Nadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych podnosząc, iż ubezpieczony wykazał na 01.01.1999r. wymagany staż ogółem, ale nie wykazał wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat – a jedynie 11 lat 7 miesięcy i 25 dni. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 01.09.1969 r. do 31.07.1975 r. w Ośrodku (...) w T., gdyż w świadectwie pracy z dnia 01.08.1975 r. zakład nie podał w jakim okresie ubezpieczony wykonywał pracę jako uczeń. W

ocenie organu rentowego ubezpieczony będąc uczniem nie mógł stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywać pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. R., urodzony (...), w dniu 18.03.2013 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Nie jest członkiem OFE. Nie pozostaje w stosunku pracy. Wykazał według stanu na dzień 01.01.1999r. okres składkowy, nieskładkowy w wymiarze 28 lat 2 miesiące i 15 dni, w tym 11 lat 7 miesięcy i 25 dni pracy w warunkach szczególnych. Zaskarżoną decyzją z dnia 02.04.2013 r. odmówiono mu prawa do emerytury z uwagi na nie wykazanie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

/dowód: akta emerytalne ZUS: wniosek k. 83 – 84, karta przebiegu zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r. k.114, zaskarżona decyzja z dnia 02.04.2013 r. – k. 115 – 115 v../

W dniu 23.06.1971 r. J. R. ukończył (...) Szkołę Zawodową w C. dla Pracujących w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych. Pracował w zakładzie pracy rano, a popołudniu chodzili do szkoły. Gdy nie miał ukończonych 16 lat pracował 3 razy w tygodniu do 13 tej, a po ukończonych 16 lat zaczął pracować codziennie. W dniu 31.08.1972 r. ukończył naukę zawodu w tej specjalności zdając stosowny egzamin przed Zakładową Komisją Kwalifikacyjną przy Ośrodku (...) w T.. Po otrzymaniu stosownych kwalifikacji ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy rozpoczął pracę w Ośrodku (...) w T. na stanowisku mechanika samochodowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracował w kanałach przy naprawach mostów, skrzyni biegów, silników. Pracował razem z R. S. oraz W.. Remontowali oni duże samochody do wywózki drewna – P., S., D.. W kanałach przebywali cały czas pracy z wyłączeniem przerwy śniadaniowej. W kanałach były wykonywane naprawy bieżące, mosty, resory, chłodnice. Dostawali za pracę dodatkowo mleko oraz dodatek za pracę w kanałach.

Następnie ubezpieczony J. R. w okresie od 02.07.1979 r. do 31.05.1983 r. (tj. przez okres 3 lat 11 miesięcy) zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Zakładzie (...) w C. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku betoniarza. Ubezpieczony pracował przy robieniu form do płyt betonowych, smarował formę olejami, skręcał formę. Pracował też przy zbrojeniu i zalewaniu form w zależności od tego na jakiej pracował zmianie. Pierwsza zmiana przygotowywała formy i je zbroiła, a druga zmiana zalewała jej betonem. Ubezpieczony pracował na pasie betoniarskim, zalewał elementy płyt betonowych, płyt stropowych, ściennych i chodnikowych. Nie korzystał z urlopów bezpłatnych.

/dowód: akta sprawy: zeznania świadka R. B. – k.55 – 55 v., zeznania świadka J. B. – k. 55 v., zeznania świadka M. C. – k. 55 v., zeznania świadka J. J. – k. 55 v. – 56, zeznania świadka S. J. – k. 56, wyjaśnienia ubezpieczonego – k. 61-61 v. w zw. z k. 63 (00:04:29 – 00:17:08), zeznania świadka S. M. – k. 61 v. w zw. z k. 63 (00:19:47 – 00:24:36), zeznania świadka M. H.- k. 61v. – 62 w zw. z k. 63 (00:24:37 – 00:29:28), świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej – k. 11 – 12, zaświadczenie o ukończeniu nauki zawodu – k. 13 akta osobowe ubezpieczonego – koperta k. 27 – umowa o pracę z dnia 02.07.1979 r., świadectwo pracy z dnia 31.05.1983 r. angaże/

Ubezpieczony według stanu na dzień 01.01.1999 r. posiada wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. R. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 – w brzmieniu obowiązującym do końca grudnia 2012r. - emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Obecnie od 01.01.2013 r. brak jest obowiązku rozwiązaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony J. R. na dzień wydania wyroku ma ukończone 60 lat – ukończył je w dniu (...)r., nie jest członkiem OFE. Posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237 poz.1312) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Z kolei ust 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 kpc, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Ponadto należy dodać, iż w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznano za pracę w szczególnych warunkach prace mechanika wykonujący prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych – Dział XIV pkt 16. Natomiast w dziale V pod poz. 4 wymienione są prace zbrojarskie i betoniarskie.

Jak już wyżej wskazano, o zaliczeniu pracy do okresu pracy w warunkach szczególnych, decyduje nie rodzaj zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska, a praca jaką faktycznie wykonywał. Powyższe zostało również potwierdzone w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

W ocenie Sądu praca ubezpieczonego w całym spornym okresie zatrudnienia w charakterze betoniarza od 02.07.1979 r. do 31.05.1983 r. (tj. przez okres 3 lat 11 miesięcy) w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Zakładzie Budowlanym w C. była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Fakt pracy został potwierdzony zgodnymi zeznaniami świadków: R. B., J. B., M. C., J. J. oraz S. J.. Świadkowi pracowali razem z ubezpieczony w spornych okresach zatrudnienia i znali specyfikę pracy ubezpieczonego J. R..

Zeznania świadków w tym zakresie jako jasne, rzeczowe, logiczne i spójne Sąd uznał za wiarygodne. Sąd dał w pełni wiarę powyższym zeznaniom, gdyż są one spójne i zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym tj. z dokumentami znajdującymi się aktach osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Zakładzie (...) w C.- umową o pracę, świadectwem pracy, angażami itd.

Nie budzi wątpliwości Sądu również kolejny sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego tj. w Ośrodku (...) w T. na stanowisku mechanika samochodowego w kanałach remontowych. Sąd przyjął, że co najmniej okres od ukończenia

nauki zawodu tj. od 31.08.1972 r. do końca zatrudnienia tj. do 31.07.1975 r. (2 lata i 11 miesięcy) winien zostać zaliczony jako praca w warunkach szczególnych.

Fakt ten został potwierdzony zgodnymi zeznaniami świadków S. M. oraz M. H., którzy potwierdzili, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę mechanika tylko w kanałach remontowych. Remontował duże samochody do wywózki drewna – P., S., D.. W kanałach przebywał cały czas swojej pracy z wyłączeniem przerwy śniadaniowej.

Nadmienić jedynie należy, że okres zatrudnienia ubezpieczonego w trakcie nauki w (...) Szkole Zawodowej w C. dla (...) w zawodzie mechanika samochodowego nie był niezbędny do ustalenia ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych za sporne okresy zatrudnienia.

Z tej przyczyny Sąd bardzo starannie analizował dane wynikające z zeznań świadków oraz dane wynikające z akt osobowych ubezpieczonego.

Brak świadectwa pracy sam w sobie nie świadczy, że ubezpieczony nie świadczył w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, iż świadectwo pracy wydane przez pracodawcę nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot go wydający nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania w zakresie administracji państwowej, a tylko takie dokumenty stanowią dowód tego co zostało w nim urzędowo potwierdzone. Wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r., sygn. akt III UK 31/2004 (OSNP 2005/1 poz.13).

Praca ubezpieczonego w czasie spornych okresów zatrudnienia od 02.07.1979 r. do 31.05.1983 r. (tj. przez okres 3 lat 11 miesięcy) w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Zakładzie (...) w C. oraz co najmniej od 31.08.1972 r. do 31.07.1975 r. (2 lata i 11 miesięcy) w Ośrodku (...) w T. była pracą w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 11 lat 7 miesięcy i 25 dni, wynosi co najmniej 18 lat 2 miesiące i 5 dni.

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu J. R. prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 18.04.2013 r. tj. od dnia ukończenia 60 roku życia, jednocześnie nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia, o czym orzeczono w pkt I wyroku.

Ustalenie, czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd. Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 i 108 § 1 k.p.c. zasądzając od organu rentowego jako strony przegrywającej sprawę koszty poniesione przez ubezpieczonego tytułem zastępstwa procesowego.

O zasądzenie tych kosztów ubezpieczony wnosił w odwołaniu. Sąd zasądził kwotę 60 zł stanowiącą minimalne wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym należną w sprawach o świadczenie z ubezpieczeń społecznych tj. w oparciu 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002

roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.